

Nr 1.

Av herr **Ohlsson, William**, om byggande av en fiskehamn vid Örnahusen.

De nyss förflutna svåra krigsåren hava till fullo visat fiskets betydelse för det svenska folkhushållet. Under den avspärrning av vårt land, som kriget medförde, gav fisket ett betydande och värdefullt tillskott till vår folkförsörjning.

Sedan länge har fiskets betydelse för vårt land beaktats av statsmakterna. Fiskehamnar hava i ganska vidsträckt omfattning nybyggts eller påbättrats, och understöd eller ersättningar hava i skiftande former givits fiskare eller deras sammanslutningar. Utvecklingen gör sig emellertid även på detta område gällande. — På östra sidan av Skåne bedrivs sedan åtminstone ett århundrade tillbaka ett omfattande fiske. Samhället har för att skapa bättre förutsättningar för fiskets bedrivande därstädes samt säkerligen också för att lindra fiskarnas farliga och mödosamma arbete nedlagt betydande kostnader. Det har sålunda skapats bättre fiskehamnsanläggningar exempelvis i Baskemölla, Brantevik och Skillinge. Fiskarbefolkningen är förvisso tacksam härför. I allt större omfattning gör sig emellertid den meningen gällande, att ytterligare en fiskehamnsanläggning skulle vara i hög grad betydelsefull och tacknämlig, nämligen vid Örnahusen.

Omkring ett trettiotal yrkesfiskare äro boende i Örnahusen, som är tätbebyggt. Därjämte bo också några av dessa fiskare i Norrekås, beläget norr om Örnahusen och så att säga i dess norra utkant, där bebyggelsen är mera spridd. Dessa fiskare äro för sitt eget och familjens uppehälle helt beroende av fisket. Från området beräknas årligen komma mer än 200 000 kilogram torsk och sill. — Den tilltänkta hamnen skulle emellertid vara till nytta även för den del av kusten, som från Örnahusen sträcker sig mot Sandhammaren. Å denna kuststräcka beräknas årligen ålfisket överstiga 25 000 kilogram per år, och ålfisket där är numera större än norr om Örnahusen.

Det är som synes en betydande mängd fisk, som ilandföres av fiskarna vid Örnahusen. Arbetet sker dock under stora svårigheter. Någon hamn finnes ej såsom skydd för fiskebåtarna. Endast en stenbrygga går ut i sjön och lämnar intet skydd vid storm. Fiskebåtarna måste därför läggas i Skillinge hamn. Detta bereder stora svårigheter och mycken tidsspilla på grund av avståndet och vägens beskaffenhet. Någon s. k. allmän väg

finnes ej till Örnahusen, trots den tämligen stora bebyggelsen. Endast stigar och småvägar leda dit och lämpa sig i mycket ringa grad för tyngre trafik. Det är mer än en kilometer fram till en större väg, från Skillinge — Kyhlsgård. Sammanlagda vägsträckan till Skillinge hamn blir på det sättet drygt sex kilometer. Som var och en förstår, är det ganska påkostande att nattetid, vilket oftast är fallet, och i dåligt väder fara denna väg. Detta är emellertid fallet ej endast under fiskesäsongen utan jämväl på andra tider, då båtarna måste tillses och reparationsarbeten å dem utföras. Självfallet få fiskarna fara mycket illa genom denna nödtvungna, avlägsna förläggning av båtarna. Inträffar såsom ofta kan vara fallet under de svåra vintrarna i Österlen snöhinder, kan isoleringen vara fullständig. Båtarna bliva då lämnade utan tillsyn, och ägarna hotas av stora förluster. I vissa fall måste även fångstredskapen landsvägen forslas till båtarna i Skillinge hamn. Vilka svårigheter detta bereder på de primitiva vägarna, säger sig självt. — Annorlunda hade allt detta varit, om det funnits en fiskehamn i Örnahusen. Det dagliga arbetet hade i hög grad underlättats, och vintertiden hade man med lätthet kunnat öva tillsyn över båtarna.

Vid Örnahusen finnes i närheten av den förut omnämnda stenbryggan en synnerligen lämplig plats för en hamn. Platsen är lugnt belägen inne i en liten bukt, dit det finnes en djup inseglingsränna mellan två stenrev. — En fiskehamn vid Örnahusen skulle, såsom förut nämnts, få den största betydelse även för kuststräckan söder ut mot Sandhammaren. Därifrån ligger närmaste hamn vid Kåseberga på två mils avstånd från Örnahusen. Att nå Kåseberga hamn är emellertid under storm synnerligen svårt, eftersom man måste runda Sandhammaren för att komma till Kåseberga. — Läger man härtill att vid Sandby strand inom Borrby kommun samt vid Mälarhusen och Sandhammaren inom Löderups kommun äro boende sammanlagt ett trettiotal fiskare, skulle även dessa kunna få nytta av den tilltänkta hamnen i Örnahusen.

Sandhammarortens ålfiskeförening framställde troligen år 1941 en anhållan, att lämplig plats måtte uttagas vid Örnahusen för lagring av ål. Undersökning företogs emellertid då endast vid Norrekås. Förslaget för- anledde dock ej något resultat. Motiveringen därför känner jag ej, men förslagets avböjande torde varit riktigt enligt vad äldre fiskare uppgiva därför, att en dylik plats, där till på köpet allenast ett fåtal fiskare bo, är i hög grad olämplig ur anläggningssynpunkt. Det uppgives också, att en från vattenbyggnadsstyrelsen utsänd ingenjör förklarar platsen vid Norrekås olämplig, enär densamma låge för nära Skillinge.

Frågan om en hamnanläggning vid Örnahusen är ej så bagatellartad, som den kanske kan synas en och annan. Fiskarens liv är i sig självt hårt och mödosamt. Än mera avskräckande blir yrket, om ständiga svårig-

heter för dess utövning resa sig. Det finnes redan en tendens bland befolkningen där nere, särskilt den yngre, att lämna fisket samt övergå till ett annat yrke. Därigenom minskas fiskets omfattning, och konsekvenserna kunna bliva nog så ödesdigra.

Jag hemställer alltså,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning angående en fiskehamnsanläggning vid Örnahusen samt att för riksdagen framlägges det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 13 januari 1947.

William Ohlsson.
